

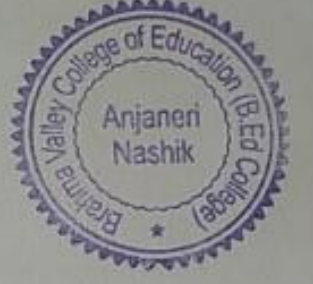
**Sub: (103) Learning and Teaching
Question Bank**

1. What is the constructivism? Explain the characteristics and state the role of teacher in constructivism.
2. What is the brain-based learning? Explain the principles and educational implications.
3. What is constructivism? Explain Social Constructivism with respect to following points.
 - a) Experiment
 - b) Need and importance
 - c) Educational implications
4. What is the learning curve? Explain the steps of learning curve with diagram.
5. Explain the concept of learning. Explain the factors affecting learning.
6. What is diagnostic testing? Explain the steps of diagnostic testing.
7. What is the project method? Explain the characteristic, advantages and limitation of project method.
8. What is concept mapping? Explain steps of developing concept map with examples. Draw a concept map of the same.
9. What is team teaching? Explain the characteristic and limitation of team teaching.
10. Explain Advance Organizer model with the help of following points.
 - a) Concept
 - b) Steps
 - c) Educational implications
11. What is teaching? Explain the parameters of effective teaching.
12. **Short notes (any four)**
 1. Characteristic of social constructivism
 2. Teaching skills
 3. 21st century: - Characteristic of teachers
 4. Thorndike's laws of Learning
 5. Advantages of group work method.
 6. Advantages of audio-visual method.
 7. Principles of teaching
 8. Fatigue: - mental and physical
 9. Observation and limitation learning
 10. Explain any five principles of Brain based learning

नाशिक ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ संचालित,
ब्रह्मा व्हॅली शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, अंजनेरी, नाशिक.

बी.एड.प्रथम वर्ष

विषय (१०३) -अध्ययन आणि अध्यापन
सरावासाठी प्रश्न

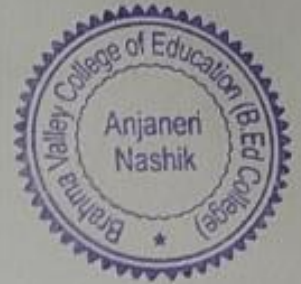

- १) ज्ञानरचनावाद म्हणजे काय? ज्ञानरचनावादाची वैशिष्ट्ये सांगून ज्ञानरचनावादात अध्यापकाची असणारी भूमिका स्पष्ट करा.
- २) मेंदू आधारित अध्ययन म्हणजे काय? मेंदू आधारित अध्ययनाची शैक्षणिक परीणाम स्पष्ट करा.
- ३) साधक अभिसंधान उपपत्ती पुढील मुद्द्याद्वारे स्पष्ट करा.
 - अ) प्रयोग
 - ब) गरज व महत्त्व
 - क) शैक्षणिक उपयोजन
- ४) अध्ययन वक्र म्हणजे काय? अध्ययन वक्राचे टप्पे स्पष्ट करा. (आकृतीसह)
- ५) अध्ययनाची संकल्पना स्पष्ट करून अध्ययनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- ६) नैदानिक चाचणी म्हणजे काय? नैदानिक चाचणीच्या पायऱ्या सांगा.
- ७) प्रकल्प पद्धती म्हणजे काय? प्रकल्प पद्धतीचे वैशिष्ट्ये सांगून फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.
- ८) संकल्पना चित्रण म्हणजे काय? संकल्पना चित्रण विकासाच्या पायऱ्या उदाहरणासह स्पष्ट करा आणि त्या संकल्पना चित्रणाचे रेखाटन करा.
- ९) सांघिक अध्यापन म्हणजे काय? ते सांगून सांघिक अध्यापनाची गुणवैशिष्ट्ये व मर्यादा स्पष्ट करा.
- १०) अग्रत संघटक प्रतिमान खालील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा.
 - अ) संकल्पना
 - ब) पायऱ्या
 - क) शैक्षणिक उपयोजन
- ११) अध्यापन म्हणजे काय? ते सांगून प्रभावी अध्यापनासाठी आवश्यक असणारे घटक स्पष्ट करा.
- १२) थोडक्यात उत्तरे लिहा.
 - १) सामाजिक ज्ञानरचनावादाची वैशिष्ट्ये
 - २) सूक्ष्म अध्यापन कौशल्य
 - ३) २१ व्या शतकातील- शिक्षकाचे गुणवैशिष्ट्ये
 - ४) थॉनडाईकचे अध्ययनाचे नियम
 - ५) समूह कार्य पद्धतीचे फायदे.
 - ६) दृकश्राव्य अध्यापन पद्धतीचे फायदे
 - ७) अध्यापनाची तत्वे
 - ८) थकवा:मानसिक व शारीरिक
 - ९) निरीक्षण व अनुकरणात्मक अध्ययन सोदाहरण लिहा.
 - १०) मेंदू आधारित अध्ययनाची कोणतीही पाच तत्वे

Nashik Gramin Shikshan Prasarak Mandal's
Brahma Valley College of Education, Anjaneri, Nashik

B. Ed 2nd Year – 2022-23
Tutorial - I

Sub: (203) -School and inclusive school
Question Bank

Q.1) Essay type questions carry 15 marks and answers of the same are expected to be written in 400 to 425 words.

- 1) Explain the concept of Inclusive Education. State the need of Inclusive Educational Programs for implementation of Inclusive Education in schools.

- 2) Differentiate between special school and Inclusive school. Explain the benefits of Inclusive school.
 - a) Students
 - b) Teachers
 - c) Parents

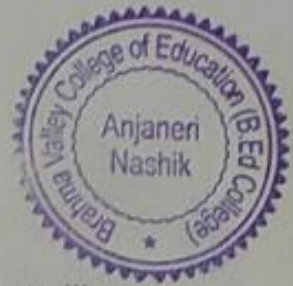
- 3) What are the challenges faced by Inclusive School? Which activities will you implement to overcome these challenges?

- 4) What kind of knowledge, attitude and skills are necessary to be an Inclusive Teacher? Explain about the training programs for Inclusive Teacher.

- 5) Explain the concept of Inclusive Education. What is the difference between special school and Inclusive school? Write the advantages of an inclusive school for parents and teacher.

- 6) Name the different Acts for Inclusive Education in India. Describe the PWD and IDEP Act regarding inclusive Education.

- 7) Elaborate the characteristics of the two main type of sensory disabilities? Explain instructional strategies to facilitate social and economic inclusion of these students. Give 2 examples for each type of inclusion.

8) How will you identify students with Cerebral Palsy? Explain with 6 Activities how you will care to their special needs?

9) Explain the role of the following in development an Inclusive culture in schools:-

- a) Head Master
- b) Teacher
- c) Students

10) What are the issues regarding inclusive in India? As a teacher, how will you bring awareness about Inclusion in the community give five examples?

Q.2) Short answers type questions carry 5 marks and answers to the same are expect to be written in 150 to 175 words.

- a) How will you use 'Buddy System' for the inclusion of Autistic students?
- b) Explain the need for inclusive Education.
- c) How does the R.T.E. Act (2009) support Inclusive Education?
- d) What are the characteristics of an integrated school?
- e) How will you identify the children with dyslexia and dyscalculia in the classroom?
- f) How will you assess students with ADHD?
- g) What are the challenges faced by Inclusive School? Which activities will you implement to overcome these challenges? (15)
- h) What kind of knowledge, attitude and skills are necessary to be an Inclusive Teacher?
Explain about the training programs for Inclusive Teacher.
- i) How will you develop Inclusive culture in your school?
- j) What infrastructural facilities should be available in an Inclusive School?
- k) What are the areas of assessment and evaluation in an inclusive set?
- l) Explain the role of assistive technology for successful inclusion.

ALL THE BEST!!!

नाशिक ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ, संचालित
ब्रह्मा व्हॅली शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, अंजनेरी, नाशिक.
बी.एड. द्वितीय वर्ष - २०२२
विषय (२०३) - शाळा व सर्वसमावेशक शाळा
प्रश्नपेढी

प्र. १) दीर्घोत्तरी प्रश्न १५ गुणांचे असून अपेक्षित उत्तराची शब्दमर्यादा ४०० ते ४२५ शब्द.

१) समावेशक शिक्षणाची संकल्पना स्पष्ट करा. समावेशक शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा. शाळेमध्ये समावेशक शिक्षणासाठी विविध शैक्षणिक उपक्रम कशा प्रकारे राबवाल ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

२) विशेष शाळा आणि समावेशक शाळा यातील फरक स्पष्ट करा. खालील घटकांसाठी समावेशक शिक्षणाचे फायदे स्पष्ट करा.

अ) विद्यार्थी

ब) शिक्षक

क) पालक

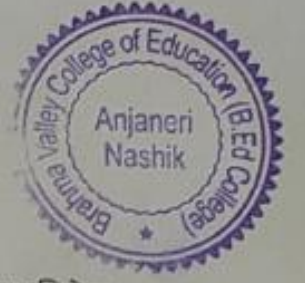
३) समावेशक शाळेसमोरील आव्हाने स्पष्ट करा. या आव्हानांना सामोरे जाण्यासाठी आपण कोणते उपक्रम राबवाल.

४) समावेशक शिक्षक होण्यासाठी कोणत्या प्रकारचे ज्ञान, अभिवृत्ती, कौशल्य आवश्यक आहे? समावेशक शिक्षकासाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम स्पष्ट करा.

५) समावेशक शिक्षणाची संकल्पना स्पष्ट करा. विशेष शाळा व समावेशक शाळा यामध्ये फरक स्पष्ट करा. पालक आणि शिक्षकांसाठी समावेशक शाळेचे फायदे लिहा.

६) भारतातील समावेशक शिक्षणासाठी असणारे विविध कायदे लिहा. समावेशक शिक्षणाच्या संदर्भातील पी. डब्ल्यू. डी. (PWD) आणि आइ. डी. ई. पी. (IDEP) कायदा याचे वर्णन लिहा.

७) संवेदन अक्षमतेच्या दोन प्रमुख प्रकारांचे गुणधर्म विशद करा. या विद्यार्थ्यांच्या सामाजिक आणि आर्थिक समावेशनास चालना देण्यासाठी असणाऱ्या अनुदेशन कार्यानिती स्पष्ट करा. प्रत्येक समावेशनासाठी दोन उदाहरणे द्या.

८) सेरेब्रल पाल्सी (Cerebral Palsy) असणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे निदान तुम्ही कसे कराल? या विद्यार्थ्यांच्या विशेष गरजांची पूर्तता तुम्ही कशी कराल ते सहा कृती कार्यक्रमांच्या आधारे स्पष्ट करा.

९) शाळेमध्ये समावेशक संस्कृतीचा विकास करण्यासाठी खालील घटकांची भूमिका स्पष्ट करा.

अ) मुख्याध्यापक

ब) शिक्षक

क) विद्यार्थी

१०) भारतामधील समावेशनाशी संबंधित महत्वाचे मुद्दे कोणते? एक शिक्षक म्हणून समाजामध्ये समावेशानाबाबत जागृती कशी निर्माण कराल? पाच उदाहरणे द्या.

प्र. २) लघुत्तरी प्रश्न ०५ गुणांचे असून अपेक्षित उत्तराची शब्दमर्यादा १५० ते १७५ शब्द आहे.

1. स्वमग्न विद्यार्थ्यांसाठी 'बडी सिस्टीम' चा उपयोग कसा कराल?
2. समावेशक शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा.
3. तुम्ही तुमच्या शाळेमध्ये समावेशक संस्कृती कशी विकसित कराल?
4. समावेशक शाळेमध्ये कोणत्या भौतिक सुविधा असणे आवश्यक आहे?
5. समावेशक मांडणीमधील परीक्षण आणि मूल्यमापनाची क्षेत्रे कोणती?
6. ए.डी.एच.डी.(ADHD) विद्यार्थ्यांचे परीक्षण कसे कराल.
7. व्यक्तिगत शैक्षणिक कार्यक्रमाच्या (IEP) पायऱ्या स्पष्ट करा.
8. यशस्वी समावेशनासाठी सहाय्यक तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा.
9. समावेशक शिक्षणासाठी शिक्षण हक्क कायदा २००९ कशी मदत करतो?
10. एकात्मिक शाळेचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
11. वाचन अक्षमता व गणितीय अक्षमता असणारे विद्यार्थी कसे ओळखाल?
12. ए. डी. एच. डी (ADHD) विद्यार्थ्यांचे परीक्षण कसे कराल.

ALL THE BEST!!!